

V torek, četrtek in soboto
izhaja in velja v Mari-
boru brez pošiljanja na
dolu za vse leto 8 gl. — k.,
za pol leta . . . 4 . . . —
za črti leta . . . 2 . . . 20 . . .
Po pošti:
Za vse leto 10 gl. — k.,
za pol leta . . . 5 . . . —
za črti leta 2 . . . 60 . . .
Vredništvo in opravišništvo
je v gosposkih ulicah
(Herrengasse) št. 117.

SLOVENSKI NAROD.

Oznaniła:
Za navadno dvestopno
vrsto se plačuje
6 kr., če se tiskane 1krat.
5 kr., če se tiska 3krat.
4 kr., če se tiska 3krat-
veče primenke se plaču-
jejo po prostoru.
Za vsak tisek je plačat-
kolek (štempelj) za 30 k.
Rokopisi se ne vračajo,
dopisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Št. 115.

V Mariboru 31. decembra 1868.

Tečaj I.

Na starega leta dan.

Mnogo je reve in mnogo nesreče na svetu, vsak ima svoje gorje. Kako bi torej čudo bilo, ko bi tudi časnikar ne imel svojih nadlog, katere posebno čuti, kadar na koncu ene dobe razgleduje svoje delo in primerja svojo dobro voljo, svoj trud, svoje upanje do vseh in poboljška in pa — s a d svojega truda. Saj ima nalogo, da kakor grški pevec Tirteus navdušuje zveste vojake za blagost domovine boreče se, nalogo, da je vedno v prvi vrsti borilcev in razpostavlja svoje čete in ostri, svoje pušice tik pred čelom nevarnega osebnega sovražnika, strah in grožo širčnega g. državnega pravnika, nalogo, da kesne in mudne priganja z vso ostrostjo svojega orožja, in brezobzirno črno kri svojega tintnika preliva.

In vse to niso lehkosti. Žalostni hipi pridejo čezenj. Ako namreč vidi, da se njegovi soboritelji obnašajo tako, da se pravična stvar bolj k pogubi kakor k zmagi tira, ako vidi, da je ta in ta, ki mu je narod zapupal, grd sebičen izdajalec na reči drage domovine, ako vidi, da je zopet in zopet njegov iz globočine prepričanja in rodoljubne duše izvirajoč glas — le glas samotnega preroka v odljudni puščavi: žuga mu nevarnost neupanja. In ubogi črv smrti si zastoj želi, da bi kakor Orfeus kamenje, omečil in vnel zaspana in neobčutna srca mnogih rojakov.

Pa, da „Slov. Narod“, kateremu se vroča kri očita, ne postane še sentimentalni, ne bomo enacih otožnih premišljevanj gojili, temuč hočemo s hladno krvjo ozreti se nazaj, kakor popotnik, ki je na vrh enega hriba prišel ter vesel in resen gleda vijočo se stezo, katero je prehodil. In kakor tak potnik radostno vidi, da je nekaj pota za seboj pustil ter bliže do svojega namena prišel, tako menda ni preveč rečeno, če tudi Slovenci pravimo, da smo v nekaterih stvareh v tem letu napredovali, da si zopet ne moremo tajiti, da je nekaj obteževajočega in nezdravega na nas in naši reči. „Samo lumpje so pohlevni“ — pravi Göthe, in menda ni greh, če tudi „Sl. Nar.“ na koncu svojega prvega leta pokonci glavo vzdigne in z dobro vestjo pravi: Kar sem mogel, sem storil.

Kako je bilo politično stanje Slovencev, to je znano. Z našimi državnimi poslanci, kateri so se dali pre- preznačajnemu dr. Klunu pregovoriti in so javno pobegnili v dualistični tabor, z njimi ni šla po ogromni večini niti slov. inteligencija niti narod slovenski, kateremu so isti gospodje poslanci nekoliko dni prej pridigovali nasprotno. Prišlo je bilo tako daleč, da je gospod Svetec, kateri je že mislil, da vse Slovence in njih politiko lahko iz levega žepa v desnega preklada, kakor se mu zljubi, svoje prejšnje federalistično načelo zasmehoval in cekine obetal tistemu, ki federalističen program naredi, da se mu ljudje (kateri?) ne bodo smijali. Ko je „Slov. Narod“ v kljub njegovemu obetanju cekina, zvest ostal preverjenju Slovencev, da nam je prihodnosti le upati, ako se držimo politike, kakoršno imajo Slovanje, ko se ni ustrašil vseh grozenj velemodrega gospoda, žugalo se mu je spodkopanje tal. In da si je gospod Svetec trdil v neki ljubljanski družbi, da vsi sodelavci pri „Slov. Narodu“ niso pol moža vredni (menda ker se za ustavo ne navdušujejo), upamo vendar da bode tudi on k spoznanju prišel, da imajo k narodnemu življenju vzbujeni Slovenci toliko svobodoumja v sebi, da se tudi potem ene in iste politike držé, če eden izmed njih, magari da je državni poslanec, pobegne v neslovenski tabor. — Mi nismo hoteli Svetecvega cekina zaslužiti, ter nismo delali federalističnega programa, nikakor morda za to ne, ker bi nas bilo strah smijanja Svetevih novih prijateljev, temuč ker vemo, da se mora z novim zdanjem stanjem računati, čeravno ne mislimo tacihi koncesij in takega vdanja v božjo voljo, kakor oni. Princip federalizma in politične veljavnosti slovansko-avstrijskih narodov pak smo zvesto varovali. In kakor je že oni gospod s „političnimi otročaji“ okolo sebe metal, doseženo je vendar to, da bodo državni poslanci ter Svetec s svojim ustavoljubjem po Sloveniji zastoj večine iskali za sebe. Doseženo je kolikor toliko, da smo Slovenci po inod v politični diskusiji ostali, česar naši poslanci, ki sedé v državnem zboru, kakor da bi naš narod doma na cvetih spal, gotovo niso krivi. Ne sme se vgnezditi navada, povdarjati osebne zasluge, kakor se pri nas prerado godi. Zasluge za pregnanje vsakega apatije do narodnega delovanja in vzbujjo za širjenje napredka pripisujemo celoti naših dopisnikov in bralcev, našemu narodu, ter želimo, da bi se ukoreninila misel, da le v zvezi s celim narodom, v brezobzirnosti na posamno osebnost in vednim predočevanjem naše bodočnosti in ohranitve naše v veliko nevarnost stavljač narodnosti nas more rešiti, ako smo zraven delavni in ne zahajamo na pota, katerih se samo naši sovražniki veselé.

Važne dogodbe, za vzbujenje narodne zavesti in razširjeje političnih teženj našega naroda, so bili trije veliki slov. tabori v Ljutomeru, Žavcu in Šempasu. Žalibog, da zrela politiki v čisto slovenski Kranjski niso nobenega koraka storili za napravo taborov. Upamo, da ti trije tabori niso bili zadnji. Razvil se se je tu slovenski program, oglasila se javno naprvo točka o zedinjenji Slovencev, katero je med vsemi dozdanjimi listi, naš vedno z vso odločnostjo zastopal in povdarjal, da se ima med narod razširiti, da bomo stali kot en mož za njo.

In baš to je bilo „Slov. Narodu“ glavno vodilo v vsem njegovem delovanju. Vemo in izvemo že od tu in tam, da nekateri tirjajo razgovarjanje cerkvenih vprašanj, kterega v našem listu ni bilo. Vemo, da nekateri Slo-

venci, ki zraven tega pravijo, da ljubijo svojo damovino, delajo proti listu in namesti, da bi naročnikov pridobili, da bi se ustanovil dnevnik in dostojen brambovec narodnih pravic družim dnevnikom nasprot, odgovarjajo nam naročnike. Mi mislimo, da to niso pravi domoljubi. Mi mislimo, da je naša narodnost v veliko večji nevarnosti, kakor katoličanstvo. Če je izveličar svojo cerkev na skalo zidal, proté naši narodnosti od nemškega severa in laškega zapado-juga smrtne nevarnosti, katere nas ne bo rešila nobena božja obluba, ako se sami ne pripravimo, ako se ne vzbudimo. Tu nas čaka ogromno delo, in kdor le s pogoji dela, ni pravi rodoljub. Rešimo, kar je v prvi v nevarnosti, delajmo za ljudsko omiko in narodno zavest. Druga vprašanja so med našim vernim ljudstvom v drugi vrsti.

Vsi vidimo in slišmo (celo č. k. Kromer o poslednjem nemškem možu govoreč pové), da Avstriji nevarnosti žugajo. Da si trdno upamo, da vse nevarnosti premagamo, moramo vendar oči obračati na to, kaj bo z nami, ako bi jih ne? Rekli smo že enkrat, da še otrok misli, kako bo živel, kadar mu roditelji odmró, in nihče mu očitati ne more, da bi želel njih smrt. — Za tega delj nas tudi ta premislek sile priganja k enotnemu delu zoper germanizacijo in italijanstvo. In za tega delj ostanejo druga vprašanja manje važnosti, ker imamo za-nje še časa. Ne more se nam očitati, da bi bili kedaj v dogmatiko in v krščanstvo drezali. Tistim Slovincem pak, ki zahtevajo v listu člankov o verskih postavah in družih enacih rečeš, damo še na pomislek, ali bo raztrganje nas v dva tabora (kteru ni nemogoče) naši narodni reči v današnjem pložaji koristilo? Vse za Slovenijo, najprvo! To je naše geslo, in zato nismo prijatelji Costo-Wurmbradovih fuzij, katere nam bodo v n a r o d n e m napredovanju le težke cikle, ne pa lehkoniogi čevlji. Tisti mož v pravljujici, ki je tri zajce lovil ni vjel nobonega!

Mnogo dobrih nasvetov, kako naj se ravnamo, da bomo naroden predek pospešili, prineslo je že naše časopisje in tudi „Slov. Nar.“ precepšaje številu z najboljšim namenom. In če smo od začetka rekli, da ima časnikarstvo tudi svojo neveselo osodo, nanaša se ta trditev na to, da se misliktera dobra misel razleti brez vseh po deželi, da zrna nihče prvi ne pobere in v rodovitno zemljo položi, kjer bi kalilo in sad rodilo. Vendar ta osoda rodoljuba ne sme ostrašiti. Kaplja zdolbe kamen, ako večkrat pade, besede bo resnica postala, ako je večkrat izrečena. Prizadevali si bomo tudi v prihodnjem letu z delom k delu buditi ter upamo, da nas vsak, komur je obstanek in napredek Slovenije maru, podpiral in da bode vspeh v tej misli edinega slovenskega naroda denes čez leto in dan reči in veseleji, kakor letos.

V Mariboru, 30. decembra.

Ko bi hoteli tú preiskavati, zakaj se je bilo preteklo leto slovensko ime in razgovori o slovenskih težnjah in smeralih skoraj popolnoma pogubili iz javnosti, dregnili bi vsaj pri nekaterih morebiti v osje gnjezdo in si nakopali očitanje, da kalimo domačo slepo. Torej ne bomo tolikanj sezali v nekoliko žalostno, nekoliko sramotno preteklost, tem manj, ker nam slovenskega preziranja nihče tajiti ne more, in da bi imel še toliko uzrokov molčati o razlogih tega preziranja. Dolgo dolgo je že, kar je pisal „Nar. Pokrok“: „O zagotovljenji lepše bodočnosti Slovencev se ne posvetujejo njegovi zastopniki v parlamentu, ampak njegovi narodnjaki v časnikih. Iz njih nam je znano, da narod slovenski — naj počno njegovi poslanci (drž.) kar jim drugo — ostane zvest federalistični zastavi in uzajemnosti slovenski, da ste ta in ona skali, na kterih si hočejo Slovenci zidati svojo prihodnost“. Potem pa je potihnilo po časopisji o Slovincih v obče, kakor da bi bili svoj program zapustili in le sem pa tam se jim je še privoščila kaka opombica. Ni bilo tú razločja med federalističnimi in dualističnimi časniki, vsi vkup so imeli za nas le molčanje. Menda nam ni treba dostavljati, da so nam pred očmi le časniki, ki zastopajo kak program ali kako stranko, nikakor pa ne oni, ki le od skandala živé in le škandalu kultivirajo.

Še le ko sta bila naša poslanca Herman in Vošnjak v štirskem zboru zopet povzdignila federalistično zastavo, še le ko je slovenski narod v svojih taboah tako enoglasno potrdil gori navedeni stavek „Nar. Pokroka“; še le ko se je od enega kraja razkosane Slovenije do drugega jel razlegati navušeni klic: „Zedinimo se, slozimo se!“ povzdignilo se je tudi v javnosti slovensko ime zopet na površje. Kako se mu je godilo v dualističnih časnikih, ni mu treba praviti, komur je količkaj znana hudobnost teh „nositeljev javnega mnenja“. Zadnji čas se je izmed federalističnih časnikov posebno „Vaterland“ pečal s Slovinci in njih zadevami. „Vatrl.“ v mnogih obzirih nas Slovence slabo ali krivo pozna. To mu čisto moti njegovo razsodbo. Če pa dobro pregledamo članka, ktera je napisal o naših zadevah, moramo priznati — in to radi storimo — da kaže drugi velik napredek memo prvega, priznati, da si „Vatrl.“ prizadeva naše razmere bolj in bolj spoznati in da se je na podlagi tega spoznanja že precej nam na korist predrugačila njegova sodba o zedinjenji Slovencev. Ta prvi napredek nam daje upanje, da pri boljšem spoznanju naših potreb tudi „Vatrl.“ še pride na stališče, kjer mprebiti še ne bomo „eno srce in ena misel“, kjer pa se bo dalo z njim pogajati.

Gledé povzdige in razvoja slovenskega jezika in slov. običajev postavlja se v obeh člankih na prijazno stališče, samo da ima v prvem še

mного pogojev in pridržkov, ktere je v drugem odvrigel. Tako piše v prvem članku: „Da se povzdigne pravi narodni običaj in jezik v slovenskem kakor tudi v nemškem oddelku (Stirije), tudi mi želimo in z najskrenejšimi Slovenci se bomo v tej zadevi potegovali, da obveljajo njih opravičene tirjatve; ali imamo tudi oči odprte za vse, kar je tu še na poti, in kar se bo dalo še le odpraviti s slovenskim jezikom samim, kedar se povzdigne“. V drugem članku pa so popolnoma izostali tisti „wenn“ in „aber“, kterih se dozdaj nobeden Nemeč ni mogel otresti, kedar je o Slovincih govoril. Tu že beremo: „Kar se tiče našega stališča gledé Slovencev, ne moremo biti po naših političnih in narodnih nazorih drugačni kakor prijazni. Mi se ne moremo poklicane čutiti boriti se proti opravičenim slovenskim željam; ravno nasprotno: mi nečemo niti preiskavati, v koliko je njih jezik olikan, njih narodno življenje razvito, njih politična taktika bolj ali slabše premišljena. Mi jim moramo in hočemo priznavati pravice, da zadobe temu jeziku vso veljavo, da bolj in bolj razvijajo svojo narodnost, da postavno razglašajo svoje želje na državopravnem polji, kolikor hočejo odločeno“. Te stavke jemljemo do znanja; če pa misli „Vaterl.“, da nam je ž njimi veselje napravil, jako se moti. Ko bi si hotel vzeti toliko časa, da bi pogledal v zgodovino slovenskega trpljenja, našel bo, da se nam vse to „v principu“ že leta in leta od najhujih nasprotnikov priznava, da ga ni nemškutarja v nobenem deželnem zboru, ki bi tem stavkom ne prikimal v „principu“, da smo vse to slišali že v centralističnem in dualističnem državnem zboru, da se nam je vse to priznavalo v neštetihih okrožnicah, zaukazih, predpisih in kakor se glasé te emanacije birokratične bistroumnosti, našel bi celo, da se je vse to vzelo v decembersko ustavo, in da je na ta „princip“ priseglo vse, kar se diči s pristavkom: „c. kr.“ — da je pa vse ostalo prazna pena, 100krat dana a nikdar izpolnjena obljuba in verjel nam bo, da za vse to nimamo družega kakor dober kos nezaupnosti.

Če bi nas pa to ponavljanje starega stavka že pri nasprotnikih hladnokrvne pustilo, ne vemo kaj bi rekli, če nam — menda kot federalistom — eden federalističnih organov s pravo filistejsko suhoparnostjo pripoveduje, da hoče in mora „priznavati“ cilj, ki je s sredstvi v njegovo dosedga potrebnimi, alfa in omega našega političnega katekizma, pogoj življenja, edina rešitev večne narodne pogube. Federalističen organ „priznava“ federalističnim Slovincem njih politični program! Slovencev politični program je za zdaj izrečen v besedi „Slovenija“. To mora tudi splošni federalistični program med svoje točke vzeti, ako hoče federalizem in naša zveza ž njim za nas sploh kaj pomena imeti. Posamezni oddelki federalistične opozicije bodo pri sestavljanji splošnega programa itak morali marsikaj splošnosti in zvezi na ljubo žrtovati in opustiti iz svojega specialnega programa. Te žrtve bodo gotovo vsi federalisti radi prinesli, dobro vedé, da jim federalistična zveza daje novo moč, ker tu se bodo za potrjeni program vsi borili in delali kakor za svojega, ker bode njih vseh geslo: Eden za vse, vsi za enega! Federalističen princip, ki bi imel samo mejusobno „priznavati“ razne pravice posameznih federalističnih oddelkov, bi niti tega lepega imena ne zaslužil in bi bil res prav malo boljega kakor strašilo za centralistične, dualistične ali velikonemške otroke. Mi pa dozdam federalizmu še vse zaupamo in se nadejamo, da nas pripelje do zedinjene Slovenije. Kedar pa enkrat Slovenijo imamo, ni naša skrb, da nam bi se tudi ne „priznala“.

O zedinjeni Slovencev samem je „Vaterl.“ sicer svojo sodbo v zadnjem članku popolnoma prevrgel, in tako piše: „In ako segajo slovenske želje tako daleč, da se jim negledé na historični ustroj posameznih kronovin potrebno zdi, zedinjenje vseh Slovencev v eno skupino tirjati, češ da le ta skupina daje dovolj poročstva narodnemu razvitku; dasiravno nikakor ne verujemo, da bi se brez tega poročstva ne dalo ustreci opravičenim željam: dalo bi se morebiti tudi v tej zadevi pomagati, samo da bi se moralo pri tem spodobno obzir jemati na vse postavne faktorje, in le ako bi bili vsi ti složni, naj bi se sklepalo; nikakor pa ne bi smel svojevoljen izrek liberalnega centralparlamenta po načelu „de nobis sine nobis“ odločevati. Da se ne smemo navdušiti za željo po zedinjeni Sloveniji, ktera je do zdaj le še enostransko izrečena, tega naj bi nam slovenski voditelji ne šteli v zlo“.

Ako hoče „Vaterl.“ verovati, da se more slovenskim pravičnim željam ustreci tudi brez zedinjene Slovenije, ne moremo mu te vere braniti; nas uči dobro prepričanje in dolgoletna žalostna skušnjava, da nam brez zedinjenja neogibljivo žuga narodna smrt. Da se bo le težko kteri neslovenski federalist navdušil za slovensko politiko, je sicer žalostna, a umljiva prikazen; dokler bodo naši legalni zastopniki v drž. zboru in delegaciji tam zidali, kjer federalisti podirajo, in tam podirali, kjer federalisti zidajo, toliko časa slovenska politika ni navdušenja, ampak le pomilovanja vredna. Navdušenja torej ne tirjamo; kar pa smemo tirjati, to je, da federalisti ne bodo, dokler nas sploh še med federaliste štejejo, razsojevali „de nobis sine nobis“, da nam ne bodo podtikali poželenja po tistem centralnem parlamentu in njegovih dobrotah, pred kterim smo svoje poslanice toliko svarili; tirjati konečno smemo, ali vsaj želiti bi bilo, da bi federalistična solidernost toliko napredovala, da ne bi federalisti sami nekako zaničljivo govorili o „enostranskim“ željah drugih federalistov, ampak da bi se federalist vselej smel z dobro vestjo zanašati, da vsaka njegova opravičena želja najde krepkih, zanesljivih in stalnih podpornikov in braniteljev pri vseh drugih federalistih.

Brambovska postava.

(Konec.)

§. 48. Deželna bramba je podložna:

V mirnih časih v administrativnih zadevah ministru za deželno brambo, v vojaških zadevah višemu zapovedniku deželne brambe; natančneje določuje o tem postava za deželno brambo; v vojski je podložna v administrativnih zadevah tudi ministru za deželno brambo, v vojaškem obziru pa vojvodu, kterega je cesar v to namenil.

Državni vojni minister mora biti vedno podučén o oboroženji, o razpostavljenji, o vojaški izurjenosti in rednosti deželne brambe; o vsem tem mu mera poročati minister za deželno brambo, oziroma zapoljnik deželne brambe, zadnji pótém ministra za deželno brambo.

§. 49. Deželno-brambovske častnike vseh stopinj imenuje cesar.

Znamenja odlike in vseh stopinj, oboroženje in orožje, potem službinski in predpisi o vajah so v deželni brambi ravno isti, kakor v stoječi vojski.

§. 50. Vsak častnik, ki je v tej lastnosti najmanj eno leto dejansko služil, in za kterega nima veljave §. 19., more se v mirnih časih na lastno prošnjo prestaviti v reservo, ali ko bi bil le še deželno-brambovski dolžnosti podvržen, prestaviti v deželno brambo; pri tem izgubi svojo plačo, ki mu sicer stalno gré.

§. 51. Vsak častnik, proti kteremu ne teče niti kazenska, niti častnosodnijska preiskava, more se svoji časti (šarži) prostovoljno odpovedati, vendar ga to ne odveže službinske in brambovske dolžnosti, kar mu je še po postavi pripada, kakor tudi ne odveže častnika, kteremu se je pótém kazenske ali častne sodnije njegova čast (šarža) vzela.

§. 52. Izven časa dejanskega službovanja veljajo za vojake na dalj časa odpuščene a redovni službi podvržene, potem za vojake rezerviste in deželne brambovce, ako so že prestopili tretji letni razred, potem za častnike v rezervi in deželni brambi, kakor tudi za častnike in uradnike, ki so se s pokojnino in svojo vojaško častjo v pokoj déli, potem za paternalne invalide, ako ne bivajo v hišah za invalide, veljajo gledé ženitovanja splošne postave in predpisi, vendar tako, da veljavna ostane službinska dolžnost v stoječi (pomorski) vojski in v deželni brambi.

§. 53. Odpustniki za čas svojega odpusta, kakor tudi častniki in vojaki v rezervi in deželni brambi, ki ne opravljajo dejanske službe, podložni so v vseh svojih meščanskih razmerah, kakor tudi v vseh kazenskih in policijskih zadevah civilnim sodnijam in uradnijam, in jih zadevajo le one dolžnosti, ki izvirajo iz te postave in ki so potrebne, da je vse vojaštvo v rednem razvidu. Vsi, ki dejansko službo opravljajo v stoječi ali pomorski vojski in deželni brambi, so podložni kazenskim in strahovalnim postavam; kar se pa tiče njih državljskih razmer, ki niso v nobeni zvezi z vojaško službo, pripadajo vendar državljskim postavam in oblastnijam.

O tej stvari bo posebna postava določila, kar je potrebno.

Vsi častniki in vojaki v rezervi in deželni brambi, ki v tujih deželah bivajo, imajo dolžnost nemudoma domú se vrniti in se v porabo prepustiti, in posebnega klicanja ne čakati, brž ko so pótém javnosti morali izvedeti, da vojska žuga državi, in da se je sklicala reserva in dež. bramba.

§. 54. Vojaka, ki je podvržen redovni ali službi v rezervi, a se hoče popolnoma iz države izseliti, more iz vojaščine izpustiti državno vojno ministerstvo, deželnega brambovca pa dotični minister za deželno brambo; oni pa, ki ima še opravljati redovno službo, se sme le izpustiti, ako se hočeta njegov oče in mati, ali pa tisti izmed njih, ki je še živ, tudi izseliti.

Ko bi potem izseljenje izostalo, ima dotični še doslužiti službo, kolikor je je bil zamudil zaradi svojega izpuščenja. Med vojsko se ne sme nobeni osebi, ki je v zvezi s stoječo (pomorsko) vojsko ali deželno brambo, dati dovoljenje, da bi se na tuje izselila.

§. 55. Oni brambovski dolžnosti podvrženi, ki se niso mogli vzeti v službo v stoječi (pomorski) vojski ali v deželni brambi, imajo odšteti primerno vojaško davščino na korist preskrbljevanju vojaških invalidov.

Kolika bo ta davščina in kako se bo pobirala, določevala bo posebna postava.

Dopisi.

Iz Ljutomera J. 29. dec. [Izv. dop.] (Dva c. k., ki sta tudi na ustavo prisegla.) Tisočkrat smo že kazali po tistem §. 19, ki tudi v ustavi figurira, na kterega so torej tudi uradniki prisegli, na kterega sta prisegla gg. Vanino, c. k. okrajni sodnik v Ormužu in Suppantšitsch c. k. voditelj urada v Radgoni. Da to povdarjamo tu v novič in novič, zgodi se zato, da dokažemo, da ni resnica, kar se od više strani trdi, da so nam c. k. vladni ljudje pravični v narodnem obziru, da torej nimamo vzroka delati za ločitev in zedinjenje z družimi Slovenci. C. k. namestnik je izrekoma obetal in trdil v svojem odgovoru na znano slov. interpelacijo, da bodo in so c. k. uradniki našim zahtevam pravični, da se slovenske vloge rešujejo slovenski. In graški deželni odbor v svojem znanem „poduku“ in agitiranji zoper naše težnje tudi pravi, da se slovenske vloge rešujejo slovenski. Na take zatrditve potem prisezajo naši nasprotniki in tisti, kterim naše razmere niso na oči poznane; tako se krivo misli in sodi o nas, misli se, da mi vpijemo brez vzroka. In baš to me priganja, da tudi jaz prinesem nekaj dokaza, da trditev c. k. namestnika in deželnega odbora ni resnična. Dve slovenski vlogi sem te dni videl, in obe ste nemški rešeni. Reševalca sem že gori imenoval. Dokler bodo c. k. organi, ki so na ustavo prisegli in torej na §. 19, kterega menda poznajo, tako obnašali se narodu nasproti in ustavi nasproti, tako dolgo se pač te ravnopravnosti, te svobode in te ustave ne bomo veselili in ne navduševali za nje.

Omenjeni ravnopravno rešeni tožbi ste: iz Ormuža od g. Vanina od 11. decembra v stvari Magdalene Koter proti Jurju Čurinu, in iz gornje Radgone od g. Suppantšitsch-a 26. nov. 1868 — v stvari Fr. Pecla proti M. Peteriču.

Iz Vranjskega 24. dec. [Izv. dop.] Kakor je bilo že v Vašem listu omenjeno, izročili smo bili že davno c. kr. namestniji pravila nove čitalnice, ktero si hočemo na Vranjskem napraviti. Pravila smo skrbno izdelali po dotični postavi in smo višega rešenja tem teže pričakovali, ker nam bi nekoliko nikdar ne bilo na um prišlo, da bi se nam brez vsega ugovora pravila ne potrdila in čitalnica ne dovolila, nekoliko pa tudi, ker smo mislili 27. t. m. sklicati veliki zbor in napraviti prvo veselico, za ktero so se nam

bili že obljubili peveci celjske čitalnice in se napovedalo tudi drugih gostov naši novi čitalnici k botrinji. A mi smo obračali, c. kr. namestnija pa je obrnila in izpustila naše nade po reki, ki teče skoz mesto njenega bivanja. Z odlokom 15. decembra 1868 nam je c. kr. namestnija vrnila naša pravila s pristavkom, da jim imamo vsled §. 4. postave 15. nov. 1867 še pristaviti določbo o razsodbi preprirov, ki bi se utegnili vneti med posameznimi udi o društvenih zadevah. Proti temu bi ne črhnil niti besedice, dasiravno mislimo da §§. 4. in 5. naše osnove pravil popolnoma zadostujeta postavnim zahtevam. Da se nam je pa odlok na našo slovensko vlogo poslal v nemškem jeziku, to nas je naravnost rečeno razkačilo. Ako so dozdaj niže uradnije prezirale zaprisežene in nam postavno odločene pravice, tolažili smo se s tem, da se v viših krogih o takem protipostavnim postopanju nič ne ve, zdaj pa smo se prepričali, da vsi niži in viši pod eno odejo igrajo, in da niži tem raje greše proti §. 19. tem. postav, ker se od zgoraj ravno tako dela. A z nemškim odlokom ni bil kelih našega trpljenja še pri kraji, kajti zaukazalo se nam je: „die ergänzten und durch Beibringung einer deutschen Uebersetzung vervollständigten (to še tudi) Statuten sind wieder vorzulegen“. Torej slovenski jezik je še vedno tista stara dekla, ki mora za ošabno nemščino pometati. Radovedni smo, na kateri §., ktere postave, ktere ga dne in števila je slavna c. kr. namestnija v Gradcu ta svoj izrek postavila. Če je §. 4 postave 15. nov. 1867 navajala, zakaj nas pusti tú po temnem tavati, ali bi jej bila krona raz glavo padla, ko bi bila navedla tudi tú svoje paragrafove oklepe?

Vendar je c. kr. namestnija skrbela ne le za naš žolč, ampak tudi za kratek čas. Primerila se jej je namreč jako smešna, drugi sicer trdijo obžalovanja vredna pomota, ktera jasno dovolj kaže, kolike morajo biti slavne c. kr. namestnije vednosti o Slovencih in njih deželi itd., če niti najviša politična oblastnija v deželi ne vé, pod katero okrajno glavarstvo naš vranjski trg spada. Uvod namestnijskega odloka se namreč glasi: wird der k. k. Bezirkshauptmannschaft Marburg (sic!) mit dem Auftrage zugefertigt etc.

Če v Gradcu še niso imeli časa ali dalje preučiti novo organizacijo, o kateri se nam je toliko obetal, ali če pri svojem učenju niso prišli še do slovenskega oddelka, naj jim tú — da se drugič ne osmešijo — pevemo, da spada Vranjski trg pod c. kr. okrajno glavarstvo v Celje, a nikakor ne v Maribor. Maribor smo si za vse kaj boljega izvolili, kar kaže sklep, ktere ga je storilo naše okrajno zastopništvo v svoji glavni skupščini 21. t. m. Po odborovem nasvetu se je namreč sklenilo: Naj se v Mariboru ustanovi za južno Štirska pooblaščená politična uradnija druge stopinje. V ravno isti seji se je sklenilo: Naj se znani poduk deželnega odbora štirskega, poslan slovenskim občinam, s protestom nazaj pošlje deželnemu odboru v Gradcu.

V seji je poročal o prvi zadevi g. Šentak, o drugi pa g. Šventner. Borba je bila res velika in so veliki posestniki z vsemi štirimi okoli sebe topli, da bi sklepe ubranili, kar jim pa vse nič ni pomagalo: večina glasov se je izrekla za sklepa, kakor sem ju gori navedel.

Iz Gorice, 25. dec. [Izv. Dop.] 20. t. m. V nedeljo je naznanila Solkanska čitalnica sijajno besedo Preširnu v spomin. Batističeva dvorana ni bila morda nikdar poprej tako napolnjena, kakor ta večer; sešlo se je blizu 500 oseb, večidel iz Solkanske županije; nekoliko gostov je prišlo iz Kanala, Pivačine, Vertojbe in menda troje goriških čitalničerjev. Počastila sta besedo s svojo nazočnostjo okr. glavar baron Pino in adjunkt g. Kavčič.

Vrli Solkanski župan in čitalnični predsednik začne besedo s primernim nagovorom. Omenja, da čitalnica ne napreduje tako, kakor bi bilo želeli, in sta temu dva pglavita razloga. Prva ovira da je on sam, ker ga premnogi njegov posel kot župan in posestnik zadržuje, da ne more za čitalnico tako uspešno delati, kakor bi trebalo: druga ovira, pa da so nasprotniki, ktere ima čitalnica v Solkanu in v okolici. Ti nasprotniki da se štejejo za svobodnjake, in da se povsodi in pri vsaki priliki s svojim liberalizmom ponašajo; pri vsem tem pa da ne poznajo še prvega načela prave svobode, ktere ga uči sam evangelij! „Kar ne želiš da se tebi ne godi, tudi ti drugemu ne stori.“ Kar sami sebi žele in za kar se vedno potegujejo — tega nam nikdar ne privoščijo; tem bolj nas psujejo in zadržujejo, kedar koli zahtevamo svoj narodni razvoj, naše prirodne narodne pravice. So li to pravi svobodnjaci? vprašuje govornik. Pri vseh teh ovirah pa, in dasiravno počasi pa le vendar napreduje naša čitalnica, in kolikor je soditi iz naših sedanjih razmer, gotovo je da ne bo tudi v prihodnje zastajala, še menj pa prenehala, temuč obstala bo in mora obstati kot neomagljiva terdnjava na južni slovenski meji.

Predno nadalje popišem besede, naj pojasnim nekoliko ovire, ktere je naštel gosp. predsednik napredku Solkanske čitalnice.

Kar zadeva prvo oviro, ne rečem družega ko: Bog daj veliko tacih ovir vsem Slovenskim čitalnicam! Dokler bo imela Solkanska čitalnica iskrenega rodoljuba Matija Doljaka za predsednika, se jej ni bati za obstanek; slonela bo na trdni skali in vsi viharji je ne pretresejo. — Drugo oviro, nasprotnike — tudi ne cenim jako škodljivo in nevarno. Opozicija mora biti, kajti ona še pospešuje napredek! Kaj menite, je razlilo tako slavni svit okoli tabora Šempaskega? Zarad kake prednosti se je o njem več govorilo in pisarilo po avstrijskih in tujih časnikih, ko o vsakem drugem taboru? Kaj je pripomagal k temu, da je ideja „zedinjene Slovenije“ še le po Šempaskem taboru postala tako važno vprašanje, da se sedaj pretresuje ne le po vsem slovenskem, ampak da so ga tudi skoraj vsi veči nemški in drugi tuji časniki vzeli vsak na svoje rešeto? — Vsakevrstne ovire in zapreke, ki so se taboru stavile; nasprotniki, ki so ga kleli že v prvem začetku zatreti, z eno besedo „mučeništvo“ ga je tako visoko oslavilo in mu tako važnost pridobilo.

Zatorej ne vstrašite se Solkanci nasprotnikov, temuč delajte pogumno in stanovito za našo reč, ktero vam nasprotniki s sovražljivim in surovim obnašanjem gotovo bolj pospešujejo nego zadržujejo.

Po govoru so se vrstile v lepem redu deklamacije in petje. Izvrstno (ta beseda se rabi pogostoma pri enacih popisih, vselej ni na pravem mestu; tú vas pa zagotavljam, da ni prenapeta) je deklamovala mlada gospodična Mozetičeva, Vilharjevo Ljudmilo. Deklamatorka šteje k večem 13 let in nikdo je ni vadil v deklamaciji; vendar vam ne le dosti pravilno agira in besede povdarja, ampak deklamuje tako, da mora vsakdo videti, da kar ona izreka, to občuti tudi globoko v mladem srci, in kakor sama ginljivo pripoveduje gane tudi gotovo vsacega poslušalca. Gospod in kmet, olikan in neolikan, vse je navdušeno poskalo in „dobro“ klicalo njezni deklamatorki. Mi si jo pa želimo videti na odru goriške čitalnice, da bi našim mestnim krasoticam dokazala, kako milo doni sprelep naš slovenski jezik iz njeznih ust dekliskih.

Deklamovala sta še prav šaljivo mladi gosp. D. . . in zalo kmečko deklo Vilharjevi „Vprašanje“ in „Odgovor“ tako zloženi, da so se kitice primerno vjemale. Za občno veselost; ki jo je obudilo to deklamacija, žela sta obilo zaslužene pohvale.

Peli so pri današnji besedi goriški gimn. dijaki. Obnesli so se ko po navadi, in jaz vam ne morem prehvaliti pevovodja g. K. . . , ki se toliko trudi za slovensko petje med svojimi součenci, ktere zna tudi v malem času tako dobro izuriti, da ga ni boljšega petja na Goriškem. Se vé da, so tudi fantje za to!

Sklenila se je veselica z šaloigra „Župan.“ Tudi tu so se Solkanski fantje in ono kmečko deklo, ki se je že poprej deklamacije vdeležilo, prav dobro obnašali. Župan vam je tako izirno laškutaril, da je še marsiktere naših pravih podeštatov prekosil.

In po vsem tem si bo dovolil še enkrat gospod predsednik javno izreči: da Solkanska čitalnica napreduje počasi? Ste li kdaj slišali poprej, da bi bili kmečki fantje javno na oder stopili in tako nevstrašeno predstavljali, dramatične igre? Vam je kdaj na misel prišlo v prejšnjih časih, da bi se zamogle vaše kmečke lepote v deklamacijah poskusiti? In koliko časa je trebalo, da ste vse to doživeli.“ Gospod predsednik, vi ste šaljivec! kajti v Solkanski čitalnici je šlo vse — po telegrafu.

Po besedi je bila tombola; vdeležilo se jih je toliko, da je listkov zmanjkalo.

Iz Londona, 26. dec. [Izv. dop.] — A merry Christmas and a happy New-year! veseli Božič in srečno novo leto! to je zdaj obči glas, ki se po celi Angliji razlega, posebno denes, ko je pri vas Štefanovo je tukaj srečen ali nesrečen Boxing Day, berušni in darušni dan, kakor pri vas Novo leto. Kako ugodno je čestitanje na novo leto, tako prijetno je na Angleški Boxing Day, jaz za svojo osebo, bi želim takšne dni le enkrat v stoletni pratiki. Pa vse posebne ugodnosti darušnih in berušnih dni opustivši, je vendar zdaj po celi Britaniji božični mir in sprava ter dobra volja med ljudmi, ki imajo božičnega purana in plum-pudding na mizi. Več o Božiču na Angležkem omeni vam čararjkar v svojih črčanjah iz Londona. *) Politiške burje domače so vse rahlo prenehale, praznujejo politički burniki in demagogi kakor šolski hudourniki in pajdogogi. Nevem, kaj bi se moglo zdaj v političen rog trobiti, da bi ne bilo vzhodnega ali grško-turškega vprašanja. A kaj o tem angleška praša? Trobi staro muziko: pravilo kdor je močnejši ima prav, je nepremakljivo in veljalo bode dokler bo svet stal; angleška praša je za časa avstrijsko-pruskega boja z vso močjo z Avstrijo stranila bila je bolj avstrijska nego Avstrijani sami; pa komaj so telegrami odločno fatalno vest o Sadovi prinesli, že se je vse pablicistično mnenje mahoma krenilo kakor petelin na strehi po drugem vetru; vse kar je poprej Prusijo denunciralo, ji je potem ko se je močnejša pokazala kakor se je poprej mislilo, hvalisavno rokopleskalo. Zdaj je angleška praša počeni od „Times“ do zadnjega zakotnega lista na ravno istem stališči glede grško-turškega vprašanja: vse kriči proti Grkom, da so ti abotni, nepremišljeni trmoglavi, napuhneni bankrupni drzneži, krivičneži proti Turkom in proti varovalnim velikim vladam.

Tako tedaj angleško mnenje zdaj s Turki vleče, ker se mu ti močnejši zdé, tako glede brodivoja in armade na suhem. Angležem je tudi nenaroden ponos, da je turški admiral Hobart-paša Anglež, ki je kot kapitan iz angleške vojne morske službe v turško prestopil in zdaj tam tako odločno mesto dobil, kakor svoje dni naš Hrvat Omar paša, s katerim ne vem ali se Hrvati ponašajo ali ne. Se ve da se zdaj pripoveduje, da Hobart-paša na morji in Omar paša na suhem bosta brž brž Grško v prah strla in kmalo naroden ponos ki se je neprilčno razžalil, popolnoma ohladila. Na barbarški dokaz da se imajo iz Turške vsi naseljeni državljani Grški izgnati, v odločenem obroku izseliti, tudi ni nobene protibesede, temuč še hvalisuje se ta odloka, češ da s tim vlada turška svojo resnobo pokazuje in priča, da še ni celo obnemogla, da še v pravem času more energična biti. Korespondenti londonske preše donasajo vedno pomilovalne vesti, kako Grki na prijazne modre in dobro jim namenjene nasvete se s Turki brez boja pomiriti ne slišijo in ne ubogajo. Dayly Telegraphov korespondent na Dunaji je poslal že dva spisa o vzhodnjem vprašanji in v zadnjem je bil tako sentimental in partikularen kakor kakšna dobrodušna stara babica, da bi prevzvišeni sultan njegove spise bral, poslal bi mu na blage prsi briljanten red Osmanlijev in poklical bi ga v svoj harem za posebnega leibkorespondenta. V Londonu je veliko bogatih trgovcev Grkov, ki menda imajo več premoženja in bogatstva kakor ga je v Grški; pa v obče ti Grki na tujem kakor niso na posebno dobrem glasu, graeca fides si vedno hrani staro stavo ko je vsa druga slava minola. Govori se, da Grki na tujem najbolj k boji hujskajo, pa da bi materijalno pomagali kolikor bi jim lahko bilo, tega nikakor ne storijo. Dobri patrijoti so bojda le po besedah in praznem viku, nikakor pa v djani. V obče je malo simpatije za stvar in zadeve helenske, ker Heleni do sedaj niso ničesar izpolnili, kar se je od njih po pravici pričakovati smelo. Iz Angležke nimajo več upati drugega Byrona; a kaj bi, — zdaj Angleži tudi družega Byrona nimajo — a zato Hobort-pašo. Kaj ne da tako vendar le bode nekoliko slave angležke v grško turški vojski. — Strah, da bi se po grško-turški vojski tudi kakšen evropski boj vnel, je celo potihnil, ker v

obče se v ta razpor ne bode nobena velika vlast djansko vtilkala: Grška in Turška pričnete vojsko obe iz lastnega svojega nagiba, naj jo tedaj tudi po svojem končate, zmagaj kdor zmagaj, vsakdo naj si bode svoje sreče kovač. Po takem a happy New year, srečno novo leto!

Politični razgled.

Državni zakonik razglša 29. dec. prvi izvršilni predpis k postavi 20. junija t. l. o unifikaciji državnega dolga.

„Wien. Zeitg.“ pripoveduje, da preide viša gospodarska učilnica v ogerskem Starem-gradu po ustanovi 1. januarja 1869 pod upraviteljstvo ogerske vlade, da pa po storjenih dogovorih ostane vredjena, kakor je bila do zdaj. Na dalje oklicuje ta uradni list, da ni res, da bi bil poslanec Prokesch-Osten iz Carigrada poklican.

Dunajski listi pripovedujejo, da je g. Herbst mahoma postal stransko liberalen, da hoče poratne sodbe zopet iz prahu gošposke zbornice izkopati, omilostiti vse obojene časnikarje itd. Škodovalo bi ravno ne, ko bi ravno g. minister Herbst dal kaj več o svojem liberalnem delovanju slišati.

Diplomati niso še nehali svojih političnih gumb šteti, da izvedo ali bo mir ali vojska, ali bo konferencija ali je ne bo. Vsak dan prinaša novih domnev, a od vsacega kraja drugačnih. Iz enih krajev se poroča, da se snide konferencija 2. januarja v Parizu, in da je tudi Turčija privolila. Po pariških časnikih bi imela konferencija pretresovati turški ultimatum. Konferenciji bi bilo vodilo, da se Turčija nerazkosana, na Kandiji pa vse ohrani, kakor je zdaj. Dovoljeno je pri tem vprašanje, ali bo Rusija in Prusija s tem zadovoljna, posebno ali se bo Grčija hotela podvreči takim sklepom. Res se je prevčerašnjem še trdilo, da se je vsa konferencija zopet preložila, zdaj pa je neki celo gotovo, da se konferencija vendar le sestane, in da je tudi Turčija privolila na podlagi svojega ultimatumu posvetovati se. O Prusiji in Rusiji si v Parizu in na Dunaji obetajo, da morati skoraj te pogoje sprejeti, ako sami nočete, da se pogubi njih lastni nasvet. Kót namen konferencije se imeuje, toliko pritiskati — se ve da diplomatsko pritiskati — Grčijo, da bo brez posebne sramote lahko h križu lezla. Ali bo to diplomaciji obveljalo, to je še drugo vprašanje.

V Zagrebu pričakujejo cesarja in cesarico, ki imata tje priti k instalaciji barona Raucha kot bana hrvaškega. V Zagrebu gre tudi govornica, da postane hrvaški član ogerske gosposke zbornice Inkey governor in predsednik Celebrini vicegovernar na Reki.

Ogerski državni zborse bo sešel aprila meseca, da bo volil svoje ude v delegacijo, potem pa se bo zopet razpustil do oktobra meseca.

„Pest. Ll.“ naznanja, da sta Beust in Andrasi najboljša prijatelja. Bog ju živi gospoda grofa!

Iz Novega Sada prinaša srbski časnik „Napredak“ krepak članek generala Stratimiroviča, v katerem govori srbski vladi in Srbom na srce, naj kolikor mogoče izdatno podpirajo Grčijo v njenem boju proti Turčiji.

Iz Belegagrada se brzojavlja: Ustavni odbor je sklenil, naj izvoli knjez ude gosposke zbornice in „sovjeta“ za nekoliko skupčinskih dob.

„Nord. All. Ztg.“ se obrača v uvodnem članku proti onim organom med nemškimi, magjarskim, ruskim, poljskim in francoskim časopisjem, katerim se na licu bere, da služijo politiki grota Beusta in pravi, da ti Beustovi članki širijo goljufive glasove, da Prusija dela na razpad Avstrije in oslabljenje Ogorske; da se Prusija peča z osvojajočo politiko in da se je z Rusijo združila v rešenja vzhodnega vprašanja v protifrancoskem smislu. Pruski list vse to zazrača in zopet levite bere g. Beustu.

Iz Bukarešte naznanja telegraf: Bratiano je tirjal v ljudskem zboru, naj se zarad nevarnosti, ki iz Avstrije protè, brž ko brž ljudstvo oboroži.

V „Corr. Ital.“ se piše iz Atén, da je kralj Georgius grški pisal cesarju Francu Jožefu lastnoročno zaupno pismo, v katerem se cesarju prav živo razklada, da je sedanji razdvoj med Turčijo in Grčijo le nasledek protislovja, v katerem sta si turška in krščanska vera, da je torej dolžnost vsacega krščanskega vladarja podpirati Grčijo v njenem boju proti porti, ali pa vsaj držati se popolne neutralnosti.

Turška glavna vojaška moč je zdaj v Larisi. Kakor se piše „Tagespost“, je sestavljen štab večidel iz francoskih in poljskih častnikov.

Brzojav naznanja, da so grški bankirji v Londonu, na Dunaji in v Odesi kralju Georgu na ponudo stavili mnogo denarjev.

Italijanski kralj je odgovoril na častitanje turinskega mestnega zastopništva, da hudi časi Italije še niso pri koncu, dasiravno je dopuščeno upanje, da bo Italija nove krize, ki bi jo utegnile doleteti, premagala neranjena, pa gotovo tudi popolnoma zedinjena.

Razne stvari.

* (Glasnika) izide prvi list okolo 15. januarja. Kakor slišimo, do zdaj jako malo naročnikov prihaja. Obžalovati bi bilo, ko bi premlačno udeleževanje slovenskega občinstva že od kraja ponovljenemu beletrističnem listu duške zapiralo in že druzemu vredniku veselje do dela kratilo. Zdi se nam, da slov. čitalnice, ki imajo po naših mislih tudi nalogo slovenščino, ne samo tombole širiti, med svojimi udi prav malo store tega, kar bi imele storiti, ako so mikalnice in ne samo plesalnice.

* (Matica ilirska) bode od novega lista izdajala lepoznanjski časopis „Vienac“, kateremu bo vrednik znani Gj. Deželič. List bode izhajal vsak teden in je posebno namenjen ženskemu svetu in se zbero najboljše li-

terarne moči okolo njega. Udom „Matic“ se bo list dajal zastonj, za neude velja 7 gold. na leto. — Ne moremo si kaj, da bi temu res jake hvale in posnemanja vrednemu početju ilirske matice nekoliko ne primerjali in stavili ravnanje naše slovenske matice. Govorjeno je bilo že v listu, kolike važnostije beletristika v vsaki literaturi in kako živo jo je nam Slovincem treba. Zakaj se celo v slovenskih družinah in družbah šopiri tuji jezik in nas naroden tako redko čuje? Zakaj sezajo naše gospe in gospice po nemških knjigah? Zato ker skupno nič ne storimo, da bi jim mogli kaj berila v roke dati. Vse kar se je v tej stroki storilo, je delo nekterih posameznih. Mnogo slovenskih beletristov pak je že to polje popustilo, ravno ker niso imeli nobene vzbujе. Kakšne kuhinjske bukve se še priporočajo, kak „olikan Slovenec“ se izda. Za pripomoček, kako bi se naš jezik bolj v družbo spravil, za lepoznanstvo naša društva malo malo storè. Upajmo, da bode previden, za slovensko literaturo in razvoj našega jezika jako vnet odbor „slovenske Matice“ posnemal Hrvate in kar si bodi storil tudi za slov. lepoznanstvo.

* (Velika veselica narodne čitalnice ljubljanske) na sv. Silvestra večer. Program: 1. Kralj Vondra, šaljiva opera v 3 djanjih od Josipa Illnera. 2. Loterija. 3. Gdje stanak moj? Čveterospev Lisinskega. 4. Pohod, zbor Blodnika. 5. Brenclj. 6. Godba. 7. Radostno potovanje. Zbor. 8. Konečna deklamacija. Začetek ob 7. uri zvečer, konec ob polnoči. Vabijo se v to zabavo častiti udje ljubljanski in vnanji narodne čitalnice, dramatičnega društva in pa Sokola, ki pa naj se tudi vsi oskrbijo z vstopnico, kajti brez nje ne bo pripuščèn vhod nikomur. Kdor ni ud gori imenovanih društev, ne sme k tej veselici. Vstopnice se dobivajo 29., 30. in 31. dne t. m. dopoldne od 10. do 12. ure v ekspediciji „Triglava“ pa od 2. do 4. ure v čitalnici.

* (Tabor na Šempasu.) Te lepe brošurice si je naročila novo-meška čitalnica na Kranjskem 120 iztisov, da jo o novem letu razdeli med svoje ude. Radovedni smo, ali se še ktera druga čitalnica ali društvo zdrami?

* (Kuhinja za ubogo ljudstvo). Zopet moramo enkrat zaznamovati korak, za kterega je prekosilo konstitucionalno društvo v Ljubljani tako imenovano „Slovenija“. — Po nasvetu konst. društva se je osnoval tam — seveda izmed nemškutarjev — začasen odbor, ki ima pretresovati, kako bi se dala v Ljubljani napraviti kuhinja, ktera bi ubogim stanovom brez lastnega dobička po najnižji ceni jesti dajala. Začasni odbor ima v kratkem svoje nasvete prinesiti pred javnost, in je odposlal enega svojih udov v Gradec, kjer se ravno napravlja tak dobrodejen zavod, da bi ondotne naprave pregledal, in da bi se te potem kolikor mogoče porabile za ljubljanske razmere. Moramo reči, in sicer žalostno izreči, da je s tem konstitucionalno društvo seglo v pravo ljudsko potrebo, in da je prekosilo narodno „Slovenija“ zopet za nekoliko sežnjev. „Slovenija“ tako prepušča slovenska tla bolj in bolj ljudstvu, kteremu ni pri svojih dobrodejnih ustanovah toliko za izboljšanje nižim stanovom, nego za dosego svojih političnih namenov, kar se bo v naslednjih morebiti bolj kakor v razlogih neljubo dovolj kazalo že pri prihodnjih volitvah za srenjski zbor. Mi nečemo nikogar razzlatiti, torej tudi novega katoliškega društva ne, vendar se spominjamo izveličarja, ki je rekel, da vse, kar se ubogim stori, njemu toliko velja, kakor da bi se bilo njemu samemu storilo, da je pa sam očitno grajal one, ki so okolo oglov molili in se po prsih tolkli, in da je sam priporočal, naj se moli v skrivni sobici, pa na prazničen dan sam vlekel osla iz vodnjaka.

* (Kmetijski nemški list) kterega hoče kmetijsko društvo v Gradci po sklepu zadnjega deželnega zbora tudi v slovenski prestavi pošiljati med svet, imel bi izhajati v slov. prestavi po novem letu v Mariboru. Kakor slišimo, se je bila prestava in vse oskrbovanje slov. lista ponudila g. dež. poslancu dr. Prelogu, ki pa ponudbe ni prevzel. Ako je res, kar se pripoveduje, da je dež. odbor že sklenil s tiskarjem Janžičem pogodbo zarad tiskanja, znal bi priti odbor z izdavanjem v zadrego. G. Prelog, ki je menda posebno zarad bolehnosti delo odrinil, imel je gotovo še drugih tehničnih razlogov, zarad kterih se je zahvalil za odborovo ponudbo, razlogov, ki so, kakor mi mariborske Slovence poznamo, gotovo ravno tako veljavni vsem slovenskim rodoljubom kakor g. dr. Prelogu. Ne bojimo se, da bi nas prihodnjost na laž postavila, če izrekamo misel, da list v Mariboru ne bo našel prestavjalca, dasiravno se ponuja 400 gl. za prestavo. Radovedni smo ali bodo graškimi Slovincem bolj veljavni razlogi mariborskih rodoljubov, ali dobra plača deželnega odbora. To pa že zdaj vemo, da bo prestavjalec z ono plačo za vselej plačan — narod mu ne bo več del hvale.

* (Osservatore Triestino) razglša v listu 24. t. m. povelje c. k. više sodnije tržaške vsm policijskim uradom in vsm žandarskim postajam, naj se polastè Karola Favetti-ja bišvege tajnika mestnega zastopa Goriškega, koderkoli ga zasačijo in naj ga priženejo viši sodnji v Trst v preiskovalni zapor zarad kaljenja javnega miru.

To zarad govorov, ktere je imel v Palmi na dan Šempaskega tabora. Preiskava zastran te reči trpi že nekoliko tednov; prišla je v ta nam posebna komisija iz Trsta v Gorico in zasliala veliko število ne le deležnikov, Palmškega shoda, ampak tudi drugih Goričanov. Pravijo da je italijanska vlada sama Goriške italijanissime zatožila, in da je tudi Palmškega sindika ali mestnega načelnika zarad tega službe odstavila, ker je Goričane slovesno sprejel. To je naše Lahone popolnoma oparilo, ker vidijo da se jih še vlada iz prelepe Italije, po kateri stegujejo hrepeneče roke, nevoljno otresa.

Fanetti jo je pobegnul v Videm, kjer bo najbrže nove amnestije pričakoval.

Dunajska borza od 30. decembra.

5% metalike 58 fl. 85 kr.	Kreditne akcija 243 fl. 10 kr.
5% metalike z obresti v maji in nov. 59 fl. 50	London 119 fl. 49 kr.
5% napod. posojilo 64 fl. — kr.	Srebro 117 fl. 65 kr.
1860 drž. posojilo 91 fl. 40 kr.	Cekini 5 fl. 69 kr.
Akcije narod. banke 669 fl. — kr.	